

SOSYAL BİLGİLER 7

İNSANDAN İNSANA GİDEN YOL: İLETİŞİM

İNSANDAN İNSANA GİDEN YOL: İLETİŞİM

İletişim:

Duygu, düşünce ve bilgilerin her türlü yolla başkalarına aktarılmasına iletişim denir.

- İnsanların olduğu her yerde iletişim vardır.
 - **Konuşmamız,**
 - **susmamız,**
 - **yüz ifadelerimiz,**
 - **oturuş biçimimiz,**
- iletişim kurmak için yaptığımız bazı davranışlardır.

Kullandığımız yöntem ve araçlara göre iletişim üçe ayrılır.

- **Sözlü İletişim: Konuşarak** kurduğumuz iletişimdir. **Yüz yüze ya da toplantılarda yaptığımız konuşmalar, telefonla yaptığımız görüşmeler** birer sözlü iletişimdir.
- **Yazılı İletişim: Yazıyı kullanarak** gerçekleştirdiğimiz iletişimdir. **Mektuplar, faks mesajları, elektronik postalar, sosyal medya mesajları** yazılı iletişime örnektir.
- **Sözsüz İletişim: Beden hareketleri, jestler, mimikler, ses tonu, fiziksel görüntü ve kıyafetler** sözsüz iletişimi yansıtan unsurlardır.

Jest: Bir duyguyu, düşünceyi ya da bir konuyu anlatırken **el, kol, ayak veya baş ile yapılan hareketler** ve beden hareketlerinin tamamına verilen isimdir.

Mimik: Bir duyguyu, düşünceyi ya da bir konuyu anlatırken **kaş, göz, ağız, yüz hareketlerini** kullanmaktır.

Beden dili: Vücut duruşu, jestler, mimikler, yüz ifadeleri ve göz hareketlerinden oluşan zihinsel ve fiziksel faaliyetlerle desteklenen sözel olmayan iletişim şeklidir.

Etkili iletişim: Kişinin kendisini karşısındakilere en iyi şekilde ifade etmesi ve karşısındakilerden gerekli ilgi ve etkiyi görmesidir.

Etkili bir iletişimde dikkat edilmesi gerekenler

- 1-Bireyin kendini tanıması**
 - 2-Etkili anlatım yapabilmesi**
 - 3-Etkili dinleme yapabilmesi**
 - 4-Empati kurması**
- gerekir.

Etkili İletişimi Olumsuz Etkileyen Tutumlar

Konuşmacıdan Kaynaklı Sorunlar

- ✓ İyi hazırlanmamış konuşma metni
- ✓ Eksik bilgi ve mesaj verme
- ✓ Yanlış anlaşılmaya neden olacak ifadeler kullanma
- ✓ Aynı ses tonu ile sıkıcı konuşma
- ✓ Dinleyiciye karşı ön yargılı olma
- ✓ Dinleyicinin seviyesine uygun konuşmama

Dinleyiciden Kaynaklı Sorunlar

- ✓ Dikkatsiz dinleme
- ✓ Bilgi eksikliği
- ✓ Ön yargılı dinleme
- ✓ Geri bildirim yapmama
- ✓ Yetersiz algılama, yanlış yorumlama
- ✓ Soru sormama

İletişimi Olumsuz Etkileyen Davranışlar

- Çok konuşmak ve cevap hakkı vermemek
- Her zaman **sen dili ile konuşmak.**
- Emir vermek.
- Suçlayıcı bir tavırda olmak
- Yönlendirmek, öğüt vermek, teselli etmek.

İletişimi Olumlu Etkileyen Davranışlar

- **Ben dili ile konuşmaya özen göstermek.**
- Suçlayıcı ve kırıncı olmamak
- Konuşmaktan çok dinlemeyi tercih etmek
- Sabırlı olmak.
- Başarılı ve iyi iş yapanları tebrik etmek
- Açık ve net olmak

Bir sonraki dersimiz İletişimin Gücü

SOSYAL BİLGİLER 7

İLETİŞİMİN GÜCÜ

İLETİŞİMİN GÜCÜ

- Sözlü ve yazılı iletişimin en önemli unsuru dildir.
- **Karşımızdaki kişiye söylemek istediklerimizi sakın, açık, net ve doğru anlaşılacak şekilde ifade etmeliyiz.**

- **Etkili iletişim, hem doğru dinlemeye hem de doğru konuşmaya bağlıdır.**
- Etkileyici konuşma ve etkin dinleme yapabilmek için kitap okuma alışkanlığı kazanmalıyız.

- İletişim yalnızca sözel iletişimden ibaret değildir.
- **Bedenin duruş biçimi, jest** (el, kol ve baş hareketleri), **mimik** (yüz ifadeleri), **giyim, göz teması, duruş mesafesi** gibi sözel olmayan iletişim kanallarını doğru kullanmak etkili iletişim için gereklidir.

- İletişime geçtiğimiz anda **beden dilimiz karşımızdaki kişiyi olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilir.**
- Konuşmacının bıraktığı ilk izlenim önemlidir. Bu yüzden **beden dilini doğru kullanmak gerekir.**

Etkili Dinleme: İletişimde bulunduğumuz kişiden mesajı tam ve doğru alma etkinliğidir.

Etkili Dinleyicinin Özellikleri

- ✓ **Dikkatini karşısındaki kişiye verir.**
- ✓ **Konuşmacıyı sözünü kesmeden dinler.**
- ✓ **Göz teması kurar.**
- ✓ **Son sözü söylemek için çabalamaz.**
- ✓ **Dinlerken vereceği cevabı düşünmez.**
- ✓ **Yargılamadan, suçlamadan dinler (önyargılı değildir).**
- ✓ **Empati kurar.**
- ✓ **Dinlerken başka bir işle meşgul olmaz.**
- ✓ **Konuşmacının sözlerine olduğu kadar sözsüz mesajlarına da dikkat eder.**
- ✓ **Konuşmacının duygu ve düşüncelerini anladığını gösteren sözlü ifadelerde bulunur.**

Ben Dili

- Kişinin kendi duygu ve düşüncelerini ifade ederek konuşmasıdır.
- “Ben” ile başlar “ben” ile biter.
- İletişim engeli oluşturmaz.
- Karşıımızdaki kişinin davranışlarını hedef alır.

Örnek:

Bugün seni derste görmeyince meraklandım. Derslerine yeterince çalışmamana üzölüyorum.

Sen Dili

- Karşıımızdaki insanın kişiliğini hedef alan konuşma biçimidir.
- “Sen” ile başlar “sen” ile biter.
- İletişim engeli oluşturur.
- Yargılar, suçlar, eleştirir.

Örnek:

Bugün yine derste yoktun?
Derslerine hiç çalışmıyorsun!

Empati:

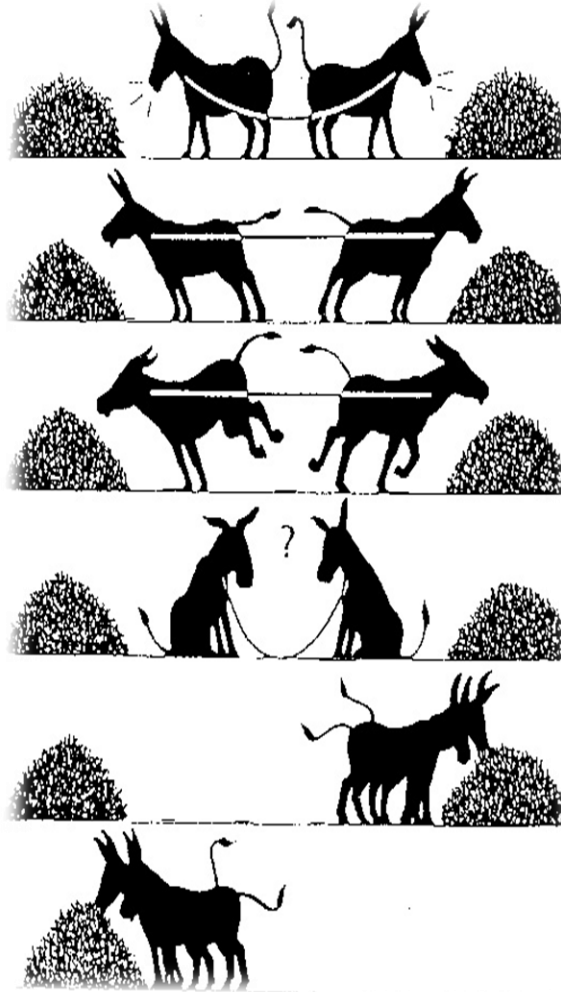
- Kişinin kendisini karşısındakinin yerine koyarak onun duygularını ve düşüncelerini anlamaya çalışmasıdır.
- Bir başka deyişle **kendimizi onun yerine koymak** demektir. Empati kurmak başka insanlarla iletişimimizin gücünü artırır.

Çatışma:

Bir ya da birden çok kişinin herhangi bir konu üzerinde anlaşılamadığı zaman ortaya çıkan gerginlik halidir.

İnsanların istekleri birbirleriyle ters düştüğü zaman çatışma yaşanır.

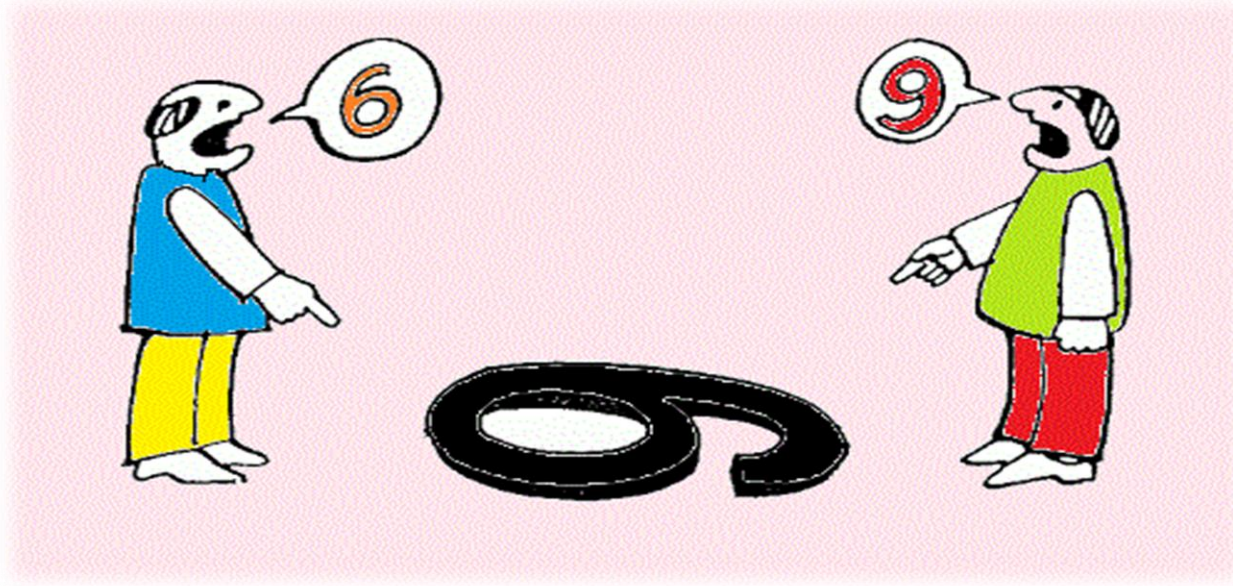

Uzlaşma:

Kişiler arasındaki çatışma halinin ve çatışma durumunun sona ermesidir.

Uzlaşmanın gerçekleşmesi için karşılıklı iletişim kanallarının açık olması gerekir.

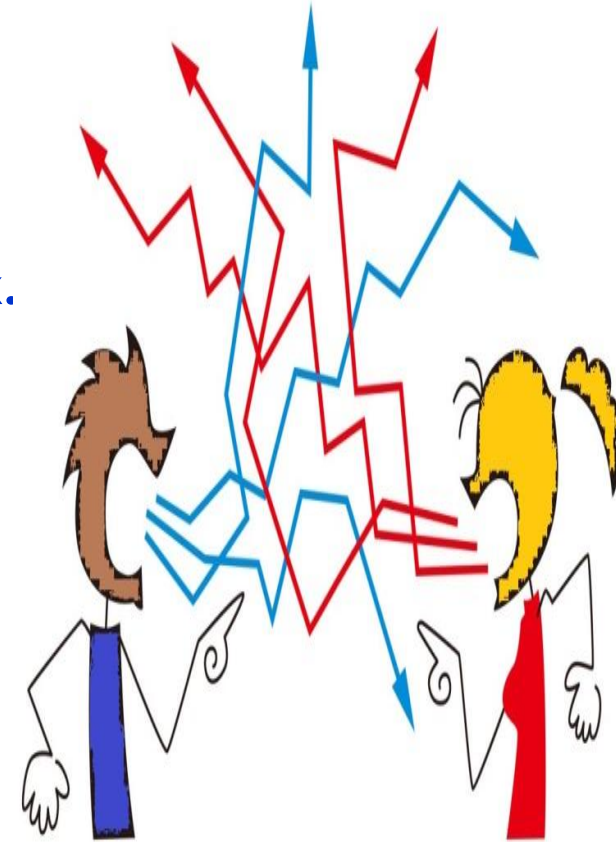
İletişim Engelleri: Önyargılı olmak, isim takmak, tehdit etmek, sıkça soru sormak, emir vermek, eleştirmek, sen dili kullanmak vb.

İletişimde Yapılan Hatalar: Emir vermek, Tehdit etmek, Uyarmak, Konuyu saptırmak, İsim takmak, Sinamak, Öğüt vermek, Eleştirmek, Yargılamak, Nutuk çekmek, Suçlamak, Alay etmek

İletişimi Zorlaştıran Davranışlar

- 1- Karşımızdakini yönlendirmeye çalışmak.
- 2- Karşımızdakini eleştirmek, suçlayıcı davranmak ve yargılamak.
- 3- Çok veya alakasız sorular sormak.
- 4- Teselli etmek, konuyu değiştirmeye çalışmak.
- 5- Karşımızdaki insanlara takma isimleriyle hitap etmek,
- 6- Argo (sokak ağzı) ve hakaret içerikli konuşmalar yapmak.
- 7- Kendi düşünce ve fikirlerimizi tek doğru olarak kabul etmek,
- 8- Ön yargılı davranmak, İnsanları oldukları gibi kabul etmemek.
- 9- Sözünden dönmek, alay etmek, oyalayıcı davranmak.

Bir sonraki dersimiz Hızlı İletişim Güçlü Toplum

SOSYAL BİLGİLER 7

HIZLI İLETİŞİM GÜÇLÜ TOPLUM

HIZLI İLETİŞİM GÜÇLÜ TOPLUM

- Geçmişte **ikili iletişim** amacıyla kullandığımız bazı araçlar, teknolojik gelişmeler sonucu sosyal haberleşme aracı hâline gelmiştir.
- Örneğin eskiden telefon iki kişi arasında sözlü-ışitsel bir iletişim aracı olarak kullanılıyordu. Ancak günümüzde kullanılan **akıllı telefonlar** **ışitsel, görsel ve birçok fonksiyonu** olan etkileşimli bir araç hâline gelmiştir.

Geçmişten günümüze kullanılan iletişim araçları

Geçmişte insanlar haberleşmek için **duman, güvercin, ulak** (haberci), **mektup, telgraf** gibi iletişim araçlarını kullanırken günümüzde haberleşmek için daha çok **telefon, radyo, televizyon, internet** ve **akıllı telefonlar** kullanılıyor.

Kitle İletişim Araçları: Yazılı, sesli ya da görsel yapıtların dağıtımını ya da yayımını sağlayan her türlü teknik iletişim aracına kitle iletişim araçları denir. **Gazete, radyo, televizyon, internet** kitle iletişim araçlarından bazılarıdır.

Medya; gazete, dergi, radyo, televizyon ve genel ağ (internet) gibi kitle iletişim araçlarının tümünü kapsayan genel bir terimdir. Özellikle internetin getirdiği özgür ve geniş alan kitlelerin seslerini duyurmasını kolaylaştırmıştır.

Medyanın, sosyal iletişim ve etkileşim gücü artmıştır. Bu gelişmeler "**sosyal medya**" ve "dijital medya" kavramlarını ortaya çıkarmıştır.

Sosyal medya: Web teknolojilerinin hizmete sunulmasıyla birlikte, tek yönlü bilgi paylaşımından, çift taraflı ve eş zamanlı bilgi paylaşımına ulaşılmasını sağlayan medya sistemidir.

Günümüzde iletişim aracı olarak kullanılan **internet** (genel ağ), bilgiye ve habere ulaşmamızda kolaylık sağlamaktadır. Ayrıca eğitim, ticaret ve resmi işlerde işini kolaylaştırmaktadır. **e-eğitim** (EBA), **e-ticaret** (online alışveriş), **e-devlet**, **kamu spotları** vb.

Dijital medya: Elektronik ortamdaki; ses, video ve fotoğraf gibi içeriklerin dijital ortamda kitle iletişim aracı olarak kullanılmasına verilen addır.

Devlet, medya ve iletişim araçlarının özellikle çocuklarımıza olan etkisini sağlıklı hâle getirmek için çeşitli tedbirler almıştır.

- Bunlardan biri **Radyo ve Televizyon Üst Kurulu**'dur.
- **RTÜK** (Radyo ve Televizyon Üst Kurulu), **radyo, televizyon ve internet faaliyetlerini düzenlemek ve denetlemekle** görevlendirilmiştir. Bu kurum **akıllı işaretler** gibi projeler geliştirerek başta çocuklar olmak üzere aileleri bilinçlendirmeye çalışmaktadır.

- Yine bu amaçla Millî Eğitim Bakanlığı ve RTÜK iş birliğiyle "**Medya Okuryazarlığı**" projesi hazırlanmış ve uygulanmıştır. **Medya Okuryazarlığı** dersinin amacı öğrencinin medya karşısında pasif bir alıcı olmak yerine medyayı okuyabilecek bilince ulaşmasını sağlamaktır.

Bir sonraki dersimiz İletişim Özgürlüğü

SOSYAL BİLGİLER 7

İLETİŞİM ÖZGÜRLÜĞÜ

İLETİŞİM ÖZGÜRLÜĞÜ

Kitle iletişim özgürlüğü insanların, haber, bilgi ve düşünceleri iletişim araçları vasıtasıyla serbestçe elde edilebilmesi, açıklayabilmesi ve yayılabilesidir.

- **Kitle iletişim özgürlüğü**, insanların kendilerini söz, yazı, resim gibi yollarla ifade etmesidir, düşünceyi açıklama özgürlüğüdür.
- **Kitle iletişim özgürlüğü**, bilgiyi arama, bilgiyi edinme ve bilgiyi başkalarına ulaştırma özgürlüğü ile doğru bilgi alma hakkını da kapsar.
- Kitle iletişim araçlarını kullanırken bize ait yazı, resim, bilgi ve verilerin izinsiz olarak başkalarının eline geçmesi tehlikesi vardır. Örneğin sosyal medyada paylaştığınız görsellerin kötü amaçlı yazılımlarla ele geçirilip sizin isteğiniz dışında kullanılması bilişim suçları kapsamına girer.

Bilişim suçu: İnternet ve bilgisayar teknolojileri aracılığıyla kişi haklarının ihlal edilmesidir. Bu durum aynı zamanda özel hayatın gizliliğinin ihlal edilmesi suçu kapsamına girer. Böyle bir olayla karşılaştığımız zaman yasal haklarımızı kullanmalıyız.

Tekzip: Yalanlama ve düzeltme yazısı demektir.

Herhangi bir kişi veya bir kurum hakkında, bir basın yayın organında, asılsız bir haber yayınladığı zaman o kişi veya kuruluşun isteği üzerine direkt veya mahkeme kararıyla dolaylı yünden o basın yayın kuruluşunun yanlış, asılsız ve gerçeğe aykırı olarak yaptığı haberi, **yalanlama ve düzeltme yayınına tekzip** denir.

Sansür: Gazete, dergi gibi basın organlarındaki yazı, resim, karikatür gibi unsurların önceden devlet makamları tarafından incelenerek basım ve yayının **yasaklanmasıdır**.

Aspargas: Yalan veya gerçek dışı yapılan haberlere denir.

İletişim Hak ve Özgürlükleri

- **Haberleşme Özgürlüğü**
- **Haber Alma Hakkı**
- **Özel Hayatın Gizliliği**
- **Kitle İletişim Özgürlüğü**
- **Düşünce ve İfade Özgürlüğü**
- **Bilgi Edinme Hakkı**
- **Tekzip ve Düzeltme Hakkı**

➤ İletişim hak ve özgürlüklerimiz Anayasamız tarafından güvence altına alınmıştır.

Madde 20: Herkes, özel hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir...

Madde 22: Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır...

Madde 26: Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir...

➤ Birleşmiş Milletler **Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi** **çocukların her konuda görüşlerini özgürce ifade edebilmesine ve bu görüşlerinin dikkate alınmasına** önem verir.

➤ **Akıllı İşaretler:** İzleyicileri televizyon yayınlarının olumsuz etkilerinden korumak amacıyla **Radyo Televizyon Üst Kurulu** tarafından geliştirilen sembol sistemidir.

➤ Akıllı işaretler televizyon programlarının yaş grubumuza uygunluğu konusunda bize programı izlemeden önce uyarı verir.

RTÜK: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) Türkiye'de faaliyet gösteren tüm radyo ve televizyonların yayınlarını denetlemek için 1994 yılında kurulmuştur. **ALO RTÜK 178**

Akıllı İşaretler

Genel İzleyici Kitle

7 Yaş ve Üzeri için

13 Yaş ve Üzeri için

18 Yaş ve Üzeri için

Şiddet / Korku

Cinsellik

Olumsuz Örnek
Oluşturabilecek Davranışlar

***Bir sonraki dersimizde
Kültür ve Miras ünitesine
geçeceğiz.***